

**Ministerieel besluit tot definitieve aanduiding van de ankerplaats
Domein Blommerschot en Beulkbeemden te Malle, Lille, Vorselaar, Zandhoven,
Zoersel en Beerse**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004, 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2007 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van 24 juli 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 29 januari 2009 tot voorlopige aanduiding van de ankerplaats Domein Blommerschot en Beulkbeemden;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 15 oktober 2009,

BESLUIT:

Artikel 1. Domein Blommerschot en Beulkbeemden te Malle, Lille, Vorselaar, Zandhoven, Zoersel en Beerse wordt definitief aangeduid als ankerplaats overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004, 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009.

Art. 2. § 1. Het algemeen belang dat de aanduiding verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1° natuurwetenschappelijke waarde:

De ankerplaats bevat geomorfologische, bodemkundige, hydrologische, landschapsecologische, faunistische en floristische erfgoedwaarden.

Eén van de meest karakteristieke natuurlijke landschapselementen zijn de landduinen in het noorden van de ankerplaats (Bruulbergen). Deze (historische) zandverstuivingen vormen een markante terreinovergang in het overwegend vlakke landschap. De droge zandbodems van de duinen contrasteren sterk met de vochtige en natte zandbodems van de beekvalleien en de bossen. Samen met de afwisseling in open (vliegveld van Malle) tot halfopen (beekvalleien van Molenbeek en Visbeek en de landbouwenclave van Malle) en gesloten entiteiten (het grote en uitgestrekte boscomplex), zorgt deze verscheidenheid voor een enorme rijkdom aan typisch Kempense biotopen: landduinen, heiden, heischrale graslanden, vennen, naald- en loofbossen. Aangevuld met cultuurelementen als dreven, bomenrijen, vijvertjes, weilanden, akkers en veldwegen vormt deze ankerplaats een uitermate belangrijk leefgebied voor verschillende (zeldzame) planten en dieren. Dit wordt ondersteund door de aanduiding als Europees Habitatrictlijngebied van een zeer groot deel van deze ankerplaats.

2° historische waarde:

De historische waarde van de ankerplaats blijkt uit:

- de ontwikkeling en het gebruik van het domein Blommerschot;
- de historische bosontginning van Bruulbergen, Schrabbenbos en Reebergen;
- de ontginning van de beekvalleien;
- de geschiedenis van het vliegveld van Malle (Blommerschot);
- het bouwkundig erfgoed;
- de archeologische vondsten.

De eerste vermelding van Blommerschot – toen een Riddergoed – dateert van 1432. De ontwikkeling van deze landbouwenclave is goed te volgen door vergelijking van historische kaarten. In de 18de eeuw was het domein ingebed in een uitgestrekte heide. In de 19de eeuw stijgt het aandeel bos in en rondom Blommerschot zeer sterk. Het huidige goed ontwikkelde drevenpatroon is reeds herkenbaar op de eerste historische kaarten van het gebied. Het landgoed Heiligenaert gaat van oorsprong terug tot 1846, maar werd intussen sterk verbouwd. De O.L.-Vrouw van Lourdeskapel in Blommerschot werd gebouwd in 1900.

De historische bosexploïtatie in de streek, ten nadele van de immense heide, is ook zichtbaar op historische kaarten. Deze ontginning vindt hoofdzakelijk plaats in de 19de en 20^e eeuw, waarbij naast de aanleg van bospercelen ook de ontginningswegen in de heide opvallen. Veel van deze wegen zijn tot vandaag bewaard gebleven. Ook de ontginning van het beemdenlandschap in de beekvalleien loopt parallel met de landbouw- en bosontginning.

Het vliegveld van Malle werd pas in de tweede helft van de twintigste eeuw aangelegd en maakte het mee mogelijk dat de laatste heiderelicten en heischrale graslanden bewaard bleven tot vandaag.

Hoewel de archeologische vondsten eerder beperkt zijn (bekend is een mesolithische site in de duinen van Bruulbergen), wijzen een aantal studies op de archeologische potenties.

3° esthetische waarde:

Het landschap in de ankerplaats 'Blommerschot en Beulkbeemden' is zeer verscheiden in opbouw en structuur met een afwisseling van landduinen, heide, uitgestrekte bossen, imposante dreven en kleinschalige landbouw in de beekvalleien. In combinatie met het schaarse, maar zeer mooie bouwkundig erfgoed, resulteert dit in een esthetisch zeer aantrekkelijk en waardevol geheel.

4° ruimtelijk-structurende waarde:

Deze ankerplaats kan worden getypeerd als een centraal gelegen bosgebied dat aan de oost- en westzijde wordt begrensd door een kleinschalig valleilandschap. De open structuren in het bos, gevormd door de landbouwenclave van Blommerschot en het vliegveld, brengen structuur in het overwegend gesloten boscomplex. De duinen van Bruulbergen zorgen voor een markante terreinovergang in het vlakke landschap. Grenzend aan de ankerplaatsen 'Zalfens Gebroekt' en 's Herenbos, Heihuizen en Zalfen' vormt deze ankerplaats een onderdeel van een uitgestrekte en landschappelijk waardevolle open ruimte tussen Oostmalle, Zoersel en Wechelderzande.

§ 2. De landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden zijn de volgende:

1° Het beboste landduinengebied van Bruulbergen en de heide en heischrale graslanden van het vliegveld van Malle

Kenmerkend voor dit deelgebied van de ankerplaats zijn:

- a) De landduinen
 - 1) De schaars aanwezige niet verboste landduinen met typische pionierbegroeiing van buntgras, zandzegge, heidespurrie en korstmossen;
 - 2) De beboste en verboste landduinen;
 - 3) De duinentopografie als markante terreinovergang in het overwegend vlakke omgevende landschap;
- b) Historische bosontginning van de 19de en 20ste eeuw met rechthoekig aangelegde bospercelen als voorbeeld van Kempense ontginning van gemeenschappelijk heideareaal;
- c) Het vliegveld als open corridor in de gesloten beboste omgeving;
- d) Resterende heiderelicten met aanwezige natuurwaarden (kenmerkende fauna en flora);

- e) De aanzienlijke oppervlakte aan heischrale graslanden langs de startbaan van het vliegveld met aanwezige natuurwaarden (kenmerkende fauna en flora);
- f) De kleine waterpartijen (vijvers) in het bosgebied;
- g) De onverharde zandwegen in het bosgebied en het vliegveld;
- h) De archeologische vondsten en potenties.

2° Het compartimentenlandschap van en rondom Blommerschot

- a) Het bouwkundig erfgoed:
 - 1) Sterk verbouwd landgoed Heiligenaert (landhuis, anno 1846), Blommerschot z.n.;
 - 2) Kapel van O.-L.- Vrouw van Lourdes (gebouwd in 1900) langs de dreef Blommerschot tegenover Villa Blommerschot;
 - 3) Villa Blommerschot;
- b) Graasweiden met solitair en omzoomd met bomenrijen;
- c) De goed ontwikkelde dreven met Zomereik en Gewone beuk;
- d) De bosbestanden.

3° De historische ontginning van Schrabbenbos en Reebergen met het natuurreservaat De Kluis

- a) Historische ontginning van de 19de en 20ste eeuw met rechthoekig aangelegde bospercelen als voorbeeld van Kempense ontginning van gemeenschappelijk heideareaal;
- b) De goed ontwikkelde dreven;
- c) Kleine waterpartijen (vijvers);
- d) De meanderende Visbeek;
- e) Waardevolle beekbegeleidend bos langs de Visbeek (natuurreservaat de Kluis);
- f) Zandwinningsput langs de E34;
- g) Bouwkundig erfgoed: het Kruis van Blommerschot.

4° Het valleilandschap van Beulkbeemden

- a) Historisch stabiel relatief gesloten akker- en weilandengebied in contrast met het noordelijk gelegen gesloten boscomplex;
- b) Talrijk voorkomen van kleine landschapselementen: houtkanten, bomenrijen;
- c) Waardevolle ruigten.

5° Het valleilandschap ten zuidoosten van Eindhoven

- a) Het lappendeken van akkers, weilanden en bossen.

Art. 3. De aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 wordt weergegeven op het plan als bijlage.

Brussel, 27-01-2010

Vlaams Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en
Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS